

Notes du mont Royal

www.notesdumontroyal.com

Cette œuvre est hébergée sur «*Notes du mont Royal*» dans le cadre d'un exposé gratuit sur la littérature.

SOURCE DES IMAGES

Google Livres

THEOGNI-

DIS MEGARENSIS SEN-

tentiæ Elegiacæ, cum interpretatio-
ne & Scholijs Eliæ

Vineti.

ACCESSERVNT ET HORVM

Poetarum opera Sententiosas

Phocylidis

Rhiani

Pythagoræ

Eratosthenis

Solonis

Panyasidis

Tyrtæi

Lini

Naumachij

Menecratis

Callimachi

Posidippi

Mimnermi

Metrodori

Eueni

Simonidis.

Senariorum libellus.

*Omnia in usum Scholarum collecta, & ad ver-
bum conuersa per IACOBYM*

HERTELIVM

Curiensem.

Adiecta quoq; est omnium uersio Latino
carmine à diuersis expressa.

Ὁὐ πρὸς δὲ ἀπαντῆς ἰσχυρὰ ἄγτισαι λεκλῆς.

BASILEAE.

MEMORANDUM

TO : [Illegible]

FROM : [Illegible]

SUBJECT : [Illegible]

[Illegible text block]

[Illegible text block]

[Illegible text block]

[Illegible text block]

A M P L I S S I M I S, P I E-
T A T E, P R V D E N T I A, A C
eruditione præstantissimis uiris, D. Cos.
& Senatoribus Reipublicæ S A L-
V E L D E N S I S, D o m i n i s a c p a-
tronis suis obseruandis.
S. P. D.

QUANDO QUIDEM, uiri am-
 plissimi, nihil animis ho-
 minum magis inhæret,
 quàm id, cui à teneris con-
 suescunt: idque quod te-
 nerum est, ut ait Seneca,
 proximis applicatur: uni-
 uersæ hominũ societatis permagni inter-
 est, ut ab ineuntibus statim annis mortales
 optimis, quæ per totam uitam usui futu-
 ra sint, assuescere discant. Quia uerò æta-
 tis imbecillitate iuuentus ad malum quàm
 ad bonum procliuior, minus considerat
 profuturane an obfutura sint, quæ tra-
 ctat: opus est, ut per adultiores, quibus cura
 eius qualicumque modo, incumbit, à
 turpibus ad honesta, à uitijs ad uirtutum

EPISTOLA

amorem deducatur. Id auté nulla commo-
 diore uia, quàm per liberalem institutioné,
 fieri potest. tanta enim eius uis est in utrâq;
 partem, ut nulla tam bona possit esse natu-
 ra, quin illius quasi excolendæ cura inter-
 missa, uitiosa reddatur: nulla item tam ma-
 la sit, quæ non ad frugem liberali ac fideli
 institutione redigatur. Proinde cū adulta
 hominū ætas ad omnia minus docilis tra-
 ctabilisq; sit, quàm rudes illi iuuenturis an-
 ni, qui instar ceræ quâlibet impressionem
 facile admittunt: tum generosi mores, ut il-
 le ait, imbuendi sunt, cum tener est animus:
 tum optimis assuescendum, eaq; discenda,
 quæ nec grandinem, nec uim, nec Iouem ip-
 sum, ut Plato inquit, extimescât: quæ quo-
 que cū naufrago salua enatare, nec à latro-
 nibus eripi queant, cum ad quæuis cereum
 adhuc est ingenium. Nam postquam annis
 iâ quasi dirigit animus, partim ægrè, quo-
 rum praua cōsuetudine fuimus infecti, de-
 discimus: partim, quæ nescimus, nō nisi ma-
 xima nobis inculcari difficultate possunt.
 Quò elegantissima metaphora hac respec-
 xisse uidetur Ouidius:

*Que prebet latus arbor spaciatis umbras,
 Quo posita est primum tempore, uirga fuit.*

Tunc

DEDICATORIA.

Tunc poterat manibus summa tellure reuelli,

Tunc stat in immensum uiribus aucta suis.

Hæc perita rerum antiquitas considerans, quæ nihil non egit, ut Respublicæ optimè constitutæ in suo flore permanerent, iuuentutem, ceu seminarium totius hominum cōuersationis, optimis quibusuis non tam artibus & disciplinis, quàm morum uitæque præceptis imbuendam curauit. Non ignara, & sine literis rudes inertesque, & cum literis parum utiles fore homines, nisi honestati uitæ quàm primùm assuescerent. Plus enim deficere quàm proficere eum, qui doctrina proficit, & moribus deficit, præter Aristotelem, quotidiana docet experientia. Non autem quæuis temerè, & citra delectū, teneris puerorum animis obtundi passa est: sed eos autores, qui & pietatem, & præcepta de morum uirtutibus continerent, proposuit. In quorum autorum numero, Poetæ, qui uel mira ingenij industria clarorum uirorum egregia facta in exemplum posteritati descripta reliquissent: uel quàm breuissimis, maximèque illustribus sententijs doctrinam morum essent complexi, suo quodam iure facile primas obtinuerunt: unde & nomen

EPISTOLA

illorū in maximo cultu, maximaq; uenera-
 tione apud optimos quosuis extitisse non
 ignoramus. Plato, philosophiæ quidā sol-
 huiusmodi Poetas non dubitat nunc deo-
 rum filios, nunc prophetas appellare. Et
 tātum abest ut è Repub. sua eiecerit (quod
 ijs fecisse legitur, qui diuina poeticæ arte
 ad lasciuiam, turpesque amores abusi e-
 rant) ut & ipse testimonijs eorum usus, &
 alijs exemplo suo præclarissima ipsorum
 monumenta euoluendi autor fuerit. Si-
 cut eius rei locuples testis est honestissi-
 ma creberrimaque apud ipsum Solonis,
 Tyrtaei, Homeri, Heliodi, & aliorum me-
 lioris notæ mentio. Socratem, qui ipsius
 Apollinis oraculo sapiens pronunciatus
 est, Euripide Tragico familiarissimè usum
 esse, nemo nescit. *μυσῶν θράσους ἰδιαιτέρως*
ἀφοσιῦτες ab Hesiodo & Pindaro nuncupan-
 tur. Strabo autem lib. 1. de Situ orbis scri-
 ptum reliquit, ueteres τὴν πρῶτην ποιητικὴν,
 ut omnium doctrinarum antiquissimam,
 philosophiam quādam perhibuisse. Quip-
 pe quæ à teneris nos unguiculis ad uiuendi
 rationes perducatur, mores atque affectus e-
 doceat, quæq; gerenda, declinandæue sint,
 quadam cantus suauitate præcipiat. Et
 quò

DEDICATORIA.

quò magis suam erga huiusmodi *uobis pietatis* gratitudinē testatam redderent, iuuenesq; ad bonarum rerum studia, morumq; integritatem excitarent: statuis ac imaginibus eos honestari, poemata ipsorum in publicis Deorū celebritatibus, alijsq; conuentibus recitari, optimasq; sentētias templorum foribus, tanquam Deo dignas, imò ab ipsis Numinib, usurpatas, affigi, nec non aureis preciosisq; materijs insculptas ad omnem posteritatem cōseruari curauerūt. Quemadmodum ex Platone, Xenophonte, Pausania, Plutarcho, Athenæo, alijsque uetustissimis scriptoribus & iā dicta, & alia plura de Poetarum excellentia & utilitate cuius obuia sunt: nec patitur epistolæ angustia huc omnia referre. Etsi uerò Christianæ professionis homines, sinceræ Religionis Pietatisq; studium nō ab huiusmodi autoribus, sed ex sacrosanctæ Scripturæ fontibus petere debēt & possunt, ut quæ sola salutem & æternā beatitudinem per **IESU CHRISTI** ueri Dei, ueriq; hominis meritum credentibus paratam esse inonstret, præceptaque ad Christianam uitam utilia copiosissimè præscribat: tamen Poetarum quoque (qualium scripta iuuentuti proponimus)

EPISTOLA

nimus) lectionem & usurpatam, & in non contemnēdo precio habitam, habendamque esse, grauiſſima ſanctiſſimorum in Ecclesia Dei uirorum exempla & auctoritates comprobant: quarum pauciſſimas, ob eos qui parum dextrè de Poetis ſentiūt, in medium proferre placuit. D. Paulum, electum illud Dei omnipotentis organum, Poetarum libros euoluiſſe, & ut Clemens ait, ad ædificationem curamq; aliorum, testimonijs eorum uti nō erubiſſe, Sacrarum literarū ueritas teſtatur. Sic Act. 17. ubi Deum eſſe probat, Aratum uetuſtiſſimū poetam citat. 1. Cor. 15. ex Menandro Comico malorum conſortia fugienda monet, quod prauis colloquijs boni mores corumpantur. Cretenſium mores Tit. 1. ex Epimenide uate Cretenſi graphicè depingēs ait: *ἄπρως δὲ τοῦ γαίου, ἡ ἀναθεμία, γαστήρ κίρται.* Gregorius Nazanzenus, ob excellentiam Theologus dictus, ſcriptis poetarum mirè delectatus eſt, & ſacrorū carminū uolumen poſteritati reliquit: quod non ſolūm priſcis temporibus propoſitum eſt pueris, ut Socrates, Sozomenus, Oroſius & Eutropius ſcribūt, uerū etiam hodie à doctiſſimis uiris in delicijs habetur. Quid de Iohanne Chryſoſtomo

DEDICATORIA.

mo Patriarcha Constantinopolitano sub Arcadio & Honorio Impp. anno Christi 401. dicam, qui Aristophanis Comœdijs etiam noctu pro puluino usus est? Quid de Eustathio Thessalonicense, cuius etiam hodie eruditissimi in Homerum, ingeniorum fontem, commentarij extant? Neq; mihi hoc loco temperare queo, quo minus etiam D. Basilij Cæsariensis, cui uirtutum splendor Magni cognomen peperit, uerba adscribã, de eorum Poetarũ lectione, qui bonorum hominum dicta factãue narrassent: quales præ cæteris fuerunt, Homerus, Hesiodus, Theognis, Phocylides, Pythagoras, Solon, Tyrtæus, & alij. Sic ergo in Admonitione ad adolescentes, quo pacto ex gentiliũ scriptis proficere queant, ait: *ἐπι τῆς παρασκευῆς ἢ ποιηταῖς, ἢ λογοποιῶσι, ἢ ῥήτοροι, καὶ πάντων ἀνθρώπων ὁμιλιῶν, ὅθεν αὐτῶν μέλλῃ πρὸς τὴν ψυχῆς ἐπιμέλειαν ὠφέλιμα τις ἴσασθαι, καὶ μετ' ὀλίγον εἰ ἂν ἐφ' ἑτέροις οἰκειότως πρὸς ἀλλήλους τοῖς λόγοις, πρῆρον αὐτῶν ἀμὲν αὐτῶν ἢ γνώσις γούοιτο· εἰ δ' ἢ μὴ, ἀλλὰ τό γε παράλληλα θεούτας ἡσάμαθῶν τὸ διάφορον ἢ μικρὸν εἰς βεβαίωσιν τῆ βελτίονος.* Hoc est: Poetis & oratorib. omnib. hominib. utendũ, unde futura sit aliqua utilitas, quæ ad animæ faciat ædificationẽ. Et paulo post: *Ἐπὶ τῶν ἡμετέρων*

EPISTOLA

sermonum atq; gentilium ulla est conuenientia, nobis illorum ualde conferet notitia: sin minus, eos saltem simul conferendo differentiam discere licebit, cum ad melioris optionem atq; delectum non parum comparatio ualeat, & inferiora sæpe collata sint potioribus ornamento. Nec ab his dissentit Philo sapientissimus, dum libro de Agricultura, de puerorum studijs in hūc modum disserit: *ἐναείσω δὲ ταῖς μὲν οὐ ἡλικίαις παιδικῆς ψυχαῖς μηχανήματα, ὧν ὁ ἰσχυρὸς αὐτὸς σὺ βιωσεται. ἐγὼ δὲ ταῦτα, ἢ τῆ ἄφρονι καὶ ἀναγιγνωσκαιμῶντοχος ἐπιτέλεισσις, ἢ τῶν παρὰ σοφοῖς ποιητικῆς ἀειβῆς ὄρωνα, γεωμετρία, καὶ ἢ περὶ τῆς ῥητορικῆς λόγου μελέτη, καὶ ἢ σύμπασα τῆς ἐγκυκλίου παιδείας μυσία.* Quæ uerba Latinis auribus sic sonant: Inseram autem primū in puerilis ætatis animas, surculos, quorum fructus ipsas entitriat. Sunt autem hi, scribendi legendique certa industria, eorum quæ apud sapientes poetas habentur diligens scrutatio, geometria, oratoricæ facultatis meditatio, & uniuersa liberalis musica. Atque hæc quidem de Poetarum autoritate & lectione paucis attigisse, non plane *ἐν τῶν ἰσχυρῶν*, sufficiat. Haud enim parè humeris susciperem prouinciam, si ex singulis Chri-

stianis

DEDICATORIA.

stianis scriptoribus (ut de gentiliū my-
 riadibus taceam) poetarum & laudes col-
 ligere, & osorum calumnijs occurrere co-
 narer. Ego itaque tantorum uirorum iu-
 dicio & consilio incitatus, iuuentuti, cuius
 informandæ mihi quoque cura incumbit,
 hac in parte, quod ad optimorū poetarum
 studium attinet, labore quidem duro, ani-
 mo uerò non ægro consulere studeo, cum
 hanc meam esse Spartam non ignorem.
 Mirificè enim peritæ rerum antiquitatis,
 quæ, ut Plato uult, *λεπέτων ἄμα καὶ ἰγγυτέρα*
θειῶν ἐγούτο, exemplum sequi, & quantum
 par est, alijs ad idem faciendum autor es-
 se placet. Hac de causa, cum labores no-
 stros, quos in Comicorum L. scriptis ab in-
 teritu uindictandis exhausimus, bonarum
 literarum studiosis non ingratos animad-
 uerterem: faciliè, nunquam satis laudati ui-
 ri D. Ioannis Oporini, Compatriis ac amici
 mei obseruadis. cōsilio acquieui, quo me,
 ut horū quoq; poetarum, quos hic dāmus,
 scripta collecta iuuentutis studijs commu-
 nicarè, incitauit. Theognide ergo *γυμνω-
 τάτω*, cū uersione & doctissimis ELIÆ VI-
 NETI Annotationibus, ex arbitrio D. Typo-
 graphi, præmisso, reliquorū autorum om-
 nium

EPISTOLA

nium scripta ex diuersis hinc inde autoribus congregata fideliter interpretati sumus, & ad puerorum captum quam proximè accommodauimus. Nec iuuenilibus ingenijs inutilem hanc nostram operam fore speramus. Castissima enim saluberrimæque de moribus præcepta proponit, quæ usum non pœnitendum in omnes uitæ huius partes, si rectè percipiatur, sint allatura. Præterea Græcæ linguæ (quæ comptissima est in his autoribus) cum Latina collatio, non parum emolumentum ad uberiores eruditionis thesaurum comparandum adferet: ijs præsertim, qui aliàs uiua magistri uoce destituti, ipsi sibi præceptores esse in Græca literatura coguntur: ut plures commoditates, quas præter iuniores etiam adulti hinc haurire possunt, sciēs præteream. Non parum tamen doctissima Stobæi interpretatio, unde non paucas sententias transcripsimus, nos iuuat. Versionem Latino carmine, sui cuique interpretis nomine præfixo, ne alienis nos ornare plumis uideamur, subiecimus, ut Græcæ elegantia cum Latina melius perspiceretur conuenientia, ab ijs qui iam absque cortice in Græco studio natate queunt. Nondum carmine red-
dita,

DEDICATORIA.

dita, pro nostra tenuitate pedibus astrinximus, ita ut quàm proximè Græca sententia exprimeretur. Alicubi lectionis uarietas margini est aspersa. His omnibus eiusdem, si non carminis, tamen argumenti libellus Senariorum insertus est, ut quàm absolutissimam de moribus, totaque uita laudabiliter instituenda doctrinam, optimorum hoc Poetarum Opus teneris puerorum animis proponeret.

Hunc autem nostrum laborem, Viri amplissimi, uobis inscribere, librumque Scholæ uestræ consecrare, maximè necessarium duxi: tum, ut sub amplissimi nominis uestri patrocinio (quod quàm eximium erga bonarum artium cultores semper extiterit, manifestius est quàm ut nostro præconio indigeat) tutus à maleuolorum, quorum plena sunt omnia, morsibus in communem iuuentutis usum prodiret: tum in primis, ut grati tandem animi indicium, licet exiguum, exhiberem pro innumeris Reipublicæ uestræ in me beneficijs. Cum enim puerilium studiorum partem non postremum Scholæ uestræ celeberrimè constitutæ, sub optimis præceptoribus
M. CHRISTOPHERO Hoffmanno,
&

EPISTOLA

& IOANNE Tumlero (D. CASPARE Aequila primariam Ecclesiæ curam gerente) feram acceptam: gratitudinis officium uidebatur requirere, tam pro his, quàm pro alijs ciuium uestrorum in me meritis, charitaceo hoc munusculo, cum aliud non esset, testatum omnibus reddere, memoriam humanitatis uestræ nondum apud me sensuisse: si fortè alij meo exemplo excitati, meliora, nominiq̃ uestro amplissimo magis conuenientia darent, & tandem *αχαρειας* turpissimum crimè à Christiano cœtu exulare inciperet. Etsi uerò per se satis exiguū est munusculum hoc, nec dignum quod cum P. V. officijs conferatur: tamen, si pro uestro fauore erga liberalia studia & iuuentutis honestam institutionem, offerentis animum respexeritis, nō minus gratum confido futurū, quàm si uel Colophonium aurum à me P. V. oblatum esset. Quæ spes ne me fallat, per eam, qua omnes *φιλομύους* profsequi soletis, beneuolentiam etiam atque etiā oro. Deus opt. maximus, æternus Pater Domini nostri IESU CHRISTI, P. V. cōsilia & actiones ad sui nominis gloriam, & Ecclesiæ, Scholæq̃ue communem salutem dirigat, uosq̃ue omnes in sui agnitiō-

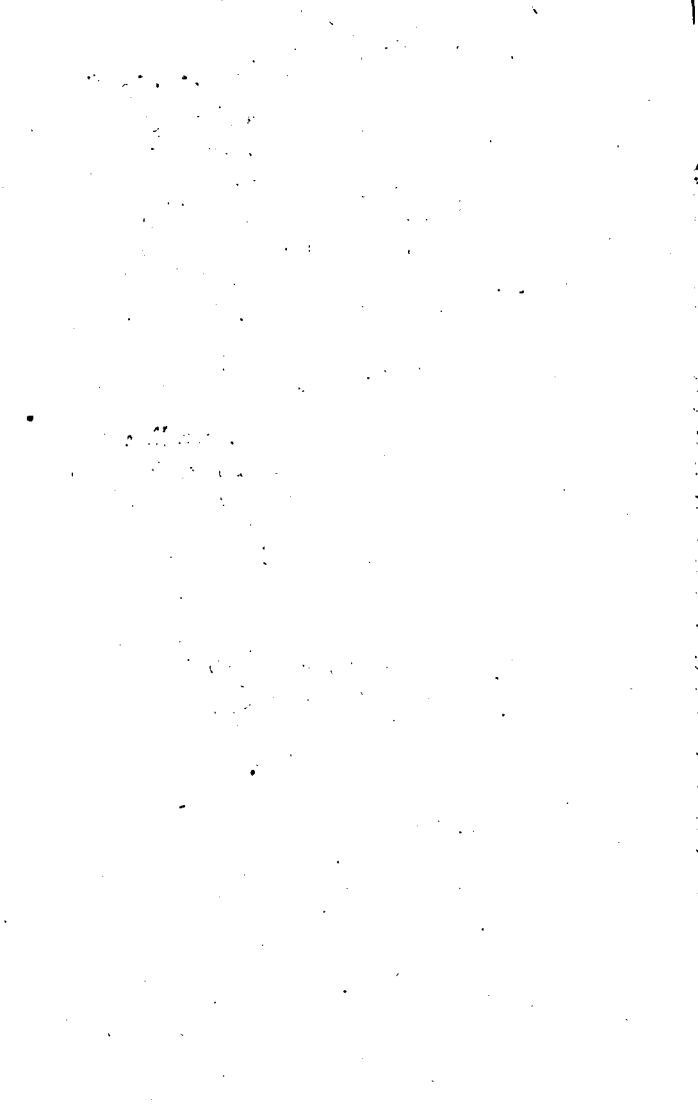
ne

DEDICATORIA.

ne uera conseruet, Amen. Basileæ, ex Ludo
literario ad D. Petrum, 8. Calend. Febr. Quo
die, ut quidam uolunt, ante annos 1527.
Paulus Tarsensis ad pœnitentiam reuoca-
tus diuinitus, hostili in Christianos animo
deposito, CHRISTI dogmata amplexus
est: quemadmodum Lucas Act.
9. scripsit.

P. V.

deditissimus,
Iacobus Hertelius
Curiensis.

ELIAS VINETVS

Santo Lectori.

V M ocij plurimum anno superiore apud Franciscum Sangelasium Engulismensis Ecclesiae Decanum, uirum cum generis splendore, tum ingenij dexteritate apprimè nobilem, nactus fuisset: id totum, quantum per aduersam ualetudinem licuit, in iucundissima Graecorum poetarum lectione à me contritum est. qua quidem in re consilium eorum lubens secutus sum, qui antiquos scriptores eo legendos ordine censent, quo & uixerunt, & scripserunt: quòd recentiores à uetustioribus semper habeant quidpià, quod non facile intelligas, nisi prius illos diligenter legeris. Perlectis igitur, quorum fuit copia, uetustissimis quibusque, cuiusmodi sunt Homerus & Hesiodus, Theogonidem tandem in manus sumpsi: cuius sententias licet graues esse non dubitarem, eò tamen intellectu mihi faciles fore sperabam, quòd crederem nihil esse illic quod à posterioribus, quos aliquando legeram, non fuisset luculentius tractatum.

b

uixdum

uixdum è portu soluetam, cum tot subito emergunt scopuli, tot statim obortę nubes, cœlumq; diemq; eripiunt oculis, ut à proposito facile his deterritus fuisset, nisi cupido huius conficiendi æquoris me planè obstinata iã inde cepisset, ex quo primùm à præceptoribus meis, Aristotelis aliorumq; ueterum scripta prælegi mihi cœpta fuerāt, quæ huius poetæ sententijs ueluti suauissimis flosculis inspersa essent.

Cum igitur pergere obfirmato prorsus animo certum esset, quæ ad tam difficilem periculosamque rem conficiendam conducere uisa sunt, ea diligenter omnia adhibui, cuiusmodi sunt cum uariorum codicum, locorumque ex eodem autore ab alijs scriptoribus citatorum diligens collatio: tum syncerum & acre amicorū meorum, uiro-
rum doctorum, unà cum meo, iudicium: inter quos Petrus Panætius & Iacobus Gypylus, facile principes. qua quidem diligentia abscessis, abiectis, transpositis multis, effectum tandem est, ut instituto satisfecerim meo, perlegerim bonum poetam, eorumq; quę in eo corrupta erant, bonam magnamque partem obiter castigauerim. Cæterum cum in eo totus essem, Ioanni Lodoico Tiletano

EPISTOLA.

letano, typographo diligentissimo, rem perfectam, cum in eius bibliopolium, quaerendi ex eo exemplaris gratia aliquando me contulisset: quam ubi intellexisset, rogavit uehementer, ut si quid haberem in eum autorem, quem esset breui excusurus, communicarem: me sibi, studiosisq; omnibus gratum facturum. Id autem perfacile impetrauit ille, quando ineunte hac aestate huc ueni, candide Lector: cui in tuam gratiam publicandum tradidi, quicquid fuit nostri in Theognidem laboris. quem autorem utinam tam totum restituere omnino potuissem, quam cupiebam. Is enim tam deprauatus fuit, tam lacer, tam mancus, ut nulla diligentia, nullo labore, nullis deniq; quantilibet uigilijs id praestare potuerim. quare in causa est, ut in Latinum sermonem a me conuersum non habueris. Quod reliquum igitur hic desiderabitur, id ab alio interim dum foeliciter expectabis, nostro hoc labore, quantuluscunq; est, fruaris, eumq; boni consulas uelim. Vale, Lutetiae.

Calendas Sextil.

1 5 4 3.

6

THEO.

Notes du mont Royal

www.notesdumontroyal.com

Une ou plusieurs pages sont omises
ici volontairement.

EX TYRTAEO, DE VIR-
tute bellica.

A VD A C I A E L A V S .

Non memorādus mihi uir, nec in precio habēdus
 Sex uirtutis pedū seu gratia luctā; (uidetur:
 Neq; si Cyclopum habeat magnitudinem & robur,
 Et currendo uincat Thracium Aquilonem:
 Et forma sit uel ipso Tithono praestantior,
 Et locupletior quā aut Midas aut Cinyras reges:
 Neq; si Tantalidem Pelopem regno uincat,
 Linguamq; Adraſti ſuauiſſimam habeat.
 Neq; ſi gloriā omnē praeter bellicā fortitudinē habeat.
 Non enim uir bonus eſt in bello,
 Si non ſuſtineat cēdem uidere cruentam,
 Et propius hoſtem ſtare cupiat.
 Hec uirtus eſt, hoc optimum inter homines praemium,
 Et maximē decorat uirum iuuenem, à quo geritur.
 Commune hoc bonum eſt ciuitati, & uniuerſo populo,
 Si quis uir progreſſus inter pugnantes in prima acie
 Cōſtāter, turpisq; fuge prorsus obliuiſcatur, (maneat
 Vitam & animum patientem obijciens periculo:
 Animetq; ad mortem obeuntem proximū uirum aſtās:
 Hic uir bonus eſt in bello.
 Statim uerò hoſtium in fugas uertit pbalanges
 Aſperas, ſuaq; induſtria prelij fluctus regit.
 Ipſe aut in prima acie proſtratus charā amittit uitam,
 Ciuita

SENTENTIAE.
ΕΚ ΤΩΝ ΤΥΡΤΑΙΟΥ,
ΠΕΡΙ ΠΟΛΕΜΙΚΗΣ ΑΡΕΤΗΣ.

171

ΕΠΑΙΝΟΣ ΤΟΛΜΗΣ.

Ὅ γ' αὖ μνησαίμεν, ἥτ' ἐν λόγῳ ἀνδρα τιθίλω,
ἕτε ποδῶν ἀρετῆ, ἕτε παλαιμοσύνης*
ἴδ' αἰκυκλώπων μὲν ἔχοι μέγεθός τε βίβλω τε,
νικῆν ἢ θύων θρηίκιον βορέλω.
ἴδ' αἰτιθωνοῖο φυλὴν χαλεπὸς ἔσθρος εἶν,
πλοστοῖν ἢ μίδω κῆ * λινύραο πλόου.
ἴδ' αἰτανῆαλίδω πέλοπος βασιλεύς ἔσθρος εἶν,
γλυῶσαν δ' ἀδρήτην μαλεχόγυριω ἔχοι.
ἴδ' αἰπᾶσαν ἔχει δόξαν, πλὴν θύειας ἀλλῆς.
ἢ γὰρ ἀνὴρ ἀγαθὸς γίγνεται ἐν πολέμῳ,
αἰ μὴ τετραίη μὲν ὄρων φόνον αἰματόεντα,
καὶ δαίμων ὀρέγοιτ' ἐγγύθεν ἰσάμενος.
ἴδ' ἀρετῆ, τόδ' ἀειλορ ἐν ἀνθρώποισιν ἀριστοῦ,
λιάλλιστόν τε φέρων γίγνεται ἀνδρὶ νέω.
ξυῶν δ' ἰδίλων τότο πόλλ' ἢ τε παντὶ τε δόμῳ,
ὄφρις ἀνὴρ διαβᾶς ἐν προμάχοισι μὲν
νωλεμέως, ἀσχεῶς ἢ θυγῆς ἐπιπάγχυ λάθεται,
ψυχὴν καὶ θυμὸν πλῆμονα παρθέμονος.
θερσύνῃ ἢ πρῶτον τὸν πλησίον ἀνδρα παρρησίως,
ἕτος ἀνὴρ ἀγαθὸς γίγνεται ἐν πολέμῳ.
αἰψα ἢ δυσμενέων ἀνδρῶν ἔτρεψε φάλαγγας
τρηχέας, σπυδιῶν τ' ἔχεθε λῆμα μάχης.
αὐτὸς δ' ἐν προμάχοισι πρῶτον φίλον ἔλιπε θυμὸν,
ἀστὺ

* αἰ. λινύραο
βάθου

Ciuitatem, & populos, & patrem honestatis:
 Multis per pectus & scutum rotundum uulneribus,
 Et per thoracem ab anteriore parte sauciatus.
 Hunc uero lugent pariter iuuenes, senesq; (tur.
 Et graui desiderio tota ciuitas sumus ipsius prosequi
 Huius sepulchrū, & liberi inter homines preclari sunt,
 Itemq; nepotes, & omne posterorum genus.
 Nunquam eius bona gloria interit, neq; nomen ipsius:
 Sed quamuis sub terra sit, manet immortalis.
 Quem se fortiter gerentem, manentemq; & pugnātem,
 Pro patria & liberis achemens Mars peremerit.
 Quod si effugerit sortē mortis longū inducētis soporē,
 Et uictoria potitus splendidā gloriā pugnae auferat,
 Ipsum ex equo omnes iuuenesq; senesq; colunt,
 Multisq; iucundis affectus ad orcum abit.
 Senescens autem inter ciues precellit, neq; quis illum
 Ladere, nec irreuerenter nec iniustō cupit.
 Omnesq; in sedibus iuuenes simul & equales
 Loco cedunt ei, quiq; maiores nati sunt.
 Huius igitur uirtutis ad summū peruenire, nunc aliquis
 Nitatur animo, non remittens bellum.
 Eiusdem: aliās Callini,
 Quamdiu torpetis? quando strenuā habebitis animam
 O iuuenes? an' non ueremini uicinos,
 Ob tantam ignauiam? In pace autem uobis uidemini
 Sedere: sed bellum totam regionem infestat.
 Quin scutum aliquis arte in praelio hosti obtendat:

ἄστυ τε λιὰ λαὸς λιὰ πατέρ' ὀνκλέσας·
 πολλὰ διὰ γέροντο λιὰ ἀσπίδος ὀμφαλοέσσης,
 λιὰ διὰ θύρανος πρόδρον ἐληλαμνός.
 τὸν δ' ὀλοφύρονται μὲν ὁμῶς νέοι, ἠδὲ γέροντες,
 ἀργαλέω ἢ πόθω πῶσα κέκμηκε πόλις.
 λιὰ τύμβος, λιὰ παῖδες ἐν ἀνθρώποις ἀθήσμοι,
 λιὰ παίδων παῖδες, πῆ γόνος ἐξοπίσω.
 ἔδλε πῶτε κλέος ἐδλὸν ἀπόλλυται, ἔδλ' ὄνομα αὐτῶ,
 ἀλλ' ὑπὸ γῆς κερῆν γίγνεται ἀθάνατος,
 ὅρτιν' ἀριστύνοντα, μόνοντά τε, μαρνάμονόν τε
 χῆς πέρι λιὰ παίδων θῆρος Ἀρης ὕλεση.
 εἰ ἢ φύγοι μὲν λιῦρα ταυηλεγέος θανάτοιο,
 νικύσας δ' αἰχμῆς ἀγλαῶν δυχος ἔλοι,
 πάντες μὲν τιμῶσι ὁμῶς νέοι, ἠδὲ παλαιοί,
 πολλὰ ἢ τὸρ πνὰ παθῶν ὄρχεται εἰς αἰδῆν.
 γηράσκων δ' ἄσποισι μείλα πρέπει, ἔδλε τις αὐτὸν
 βλάπτειν, ἔτ' αἰδῆς ἔτε δίκης ἐθέλει.
 πάντες δ' ἐν θῶκοισιν ὁμῶς νέοι, οἳ γε λιὰτ' αὐτὸν
 εἰνεσ' ἐν χώρης, εἴτε παλαιότδροι.
 ταύτης νυῦ τις αὐτῆρ ἀρετῆς εἰς ἀκρορ ἰκέσθαι
 περὰ δῶ, θυμὸν μὴ μεθίεις πολέμω.
 τῶ αὐτῶ, ἢ Καλλίνω.

μέχρις τσὺ κατ' ἀνεῖδες; λιότ' ἄλκιμον ἔξετε θυμὸν,
 ὦ νέοι; ἔδ' αἰδῆδ' ἀμφιπόρῃ ἵπυνας,
 ὦδε λίλυ μεθιόντες; ἐν εἰρήνῃ ἢ δονεῖτε
 ἡδῶν, ἀταρ πόλεμος γαῖαν ἀπασαν ἔχει.
 * ὅν νύ τις ἀσπίδα θέσθω ἐναίτιβίως πολεμίζων·

* Hunc hexametrum D. Camera rius de suo suppleuit.

καὶ

Et aliquis moriens ultimo iaculum emittat.
 Honori enim est & ornamento uiro, pugnare
 Pro patria & liberis & tenera uxore
 Aduersus hostes. Mors autem aderit, quando cunq;
 Parca destinauerint. Sed age quispiam recta perget
 Extenso in altum gladio, & sub scuto forte pectus
 Foueat, cum primum incipit committi pugna.
 Non enim mortem effugere fatale est
 Virū, neq; si à maioribus immortalib. genus ducat.
 Sæpe quis elapsus è pugna sonituq; telorum
 Euadit, sed ipsum domi fatalis mors apprehendit.
 Atq; hic sanè nec amicus est populo, nec gratus:
 Illū uerò magnus et paruus deslet, si qd passus fuerit.
 Vniuersus enim populus uirum fortem desiderat
 Defunctum, uiuentem uerò instar semidei colit.
 Nam coram intuentur illum uelut turrim:
 Quippe solus multorum æquat facinora.

Eiusdem.

Veruntamen Hercules genus inuictum estis:
 Confidite, nondum Iouis facies auersa est à nobis.
 Nec hominum turbam formidetis, aut metuatis,
 Quin recta quisq; hostibus scutum obuertat
 Inuisam amissurus animam, mortisq; nigrum,
 Sed solis splendori gratum subiturus fatum.
 Nostis enim quàm graua sint Martis luctuosi opera,
 Nostis etiam impetum permolesti belli.
 Et quandoq; fugistis ipsi, quandoq; alios fugastis,

Iuno.

καὶ τις ἀποθνήσκῃ ὕσκει ἀπονησάτω.

τιμῶν τε γὰρ ἴσι καὶ ἀγλαὸν ἀνδρῶν μάχεσθαι
γῆς πέτραι, καὶ παίδων, λιχρῶν δὲ τ' ἀλόχῃ
δυσμονέσιρ, θάνατος δὲ ποτ' ἐσέτω, ὅπποτε λιγὴν δὴ

μοῖρα ἐπιπλώσῃ. ἀλλὰ τις ἰθὺς ἴτω,
ἔγχος ἀναχόμενος, καὶ ὑπ' ἀπίδος ἄλκιμον ἄτορ
ἔλσας τοπρῶτον μιγνυμούςσ πολέμῃ.

ἔ γὰρ πως θανάτῳ γε φυγῆν εἰμαρμόνον ἴσῃ
αὐδρῶν, ἔσθ' εἰ προγόνων ἢ γούος ἀθανάτων.

πολλάκι ἀνιότητα φυγῶν καὶ δῦπον ἀπόντων
ὄρχεται, ἐν δ' οἴκῳ μοῖρα λίχρην θανάτῃ.

ἀλλ' ὁ μὲν ἐκ ἔμπας δῆμῳ φίλος, ἔσθ' εἰ ποθενός
τόρ δ' ὀλίγος φρονέχαι, καὶ μέγας, λῦ τι πάθῃ.

λαῖῳ γ' ξύμπαντι πόθος λιγῶν ἀρόφρονος ἀνδρῶν
θνήσκοντες, ζῶων δ' ἄξιος ἡμιθέων.

ἔσθ' γὰρ μιν πύργον ἐν ὀφθαλμοῖσιρ ὀρῶσιρ,
ἔρδαι γ' πολλῶν ἄξια μῆτος ἰῶν.

τῆ αὐτῆ.

ἀλλ' Ἡρακλῆος γ' ἀνίκητον γούος ἴσθ'.

θαρσέτ' ἔπω ζῶνς ἀυχούα λυξὸν ἔχει.

καθ' ἀνδρῶν πληθὺν δειμαίνετι, μηδὲ φοβεῖσθαι,

ἰθὺς δ' εἰς προμάχῃς ἀπίδ' ἀνὴρ ἔχεται,

ἔχθρῶν μὲν ψυχὴν θέμονος, θανάτῃ ἢ μελαίνας

ἀργαῖσιρ κῆρας ἡελίοιο φίλας.

ἴσι γ' ὡς ἀρεῖως πολυδακρύτῃ ὄργ' ἀβίδηλα,

ἐν δ' ὀργῶν ἰθάστ' ἀργαλῆς πολέμῃ.

καὶ μῆτ' ἀρογόντων τε δεικνόντων τ' ἰγούσθαι,

ὡ γίσι,

Iuuenes, utrunq; satis experti estis.
 Nam ex illis qui audent unâ persistentes
 Cominus in hostes aduersos impetum facere,
 Perpauci occidunt, retroq; seruant populum:
 Timidorum autem uirorum omnis perit uirtus.
 Vix autem aliquis uerbis explicare possit,
 Quanta incurrat mala uir qui se turpiter dederit:
 Ignominiosum namq; est tergum sauciare
 Viri fugientis in aduerso praelio.
 Turpe quoq; est cadauer in puluere prostratum,
 Aq; tergo hastæ cuspide uulneratum,
 Sed progressus quispiam maneat firmus utroq; pede
 Terræ infixo, labia dentibus præmordens:
 Femora & tibias infernè, nec non pectus humerosq;
 Lati clypei umbone contègens.
 Dextra uerò manu ualldam hastam torqueat,
 Terribilemq; in capite cristam excutiat.
 Fortia aggrediens facta discat bellare,
 Nec à telis præcul absit clypeum gerens.
 Sed congregiens quispiam, cominus longa hastâ
 Vel gladio percussurus, socium sibi accipiat:
 Pedem pedi iungens, clypeumq; clypeo admouens,
 Nec non cristam cristæ, galeamq; aptans galeæ,
 Pectoriq; obuerso pectore contra hostem pugnet,
 Vel gladij capulo, uel hastâ prælonga arrepta.
 Vos autè leuis armaturæ milites sub scutis aliunde alij
 Trepidantes, grandibus pugnate lapidibus,

Hastâsq;

ὦ νῆσι, ἀμφοτέρων δ' εἰς λόρον ἠλάσατε,
 οἳ μὲν γὰρ τολμῶσι παρ' ἀλλήλοισι μείνοντες,
 εἰς τ' αὐτοχαιδίην ἢ προμάχης ἰούαι,
 παυρότ' ἄροι θνήσκουσι, σάουσι ἢ λαὸν ὁπίσω·
 τρεοσάντων δ' ἀνδρῶν πᾶσ' ἀπόλωλ' ἀρετή,
 ὃ δ' εἰς δ' αὖ ποιε ταῦτα λέγων ἀνύσειον ἕναστα,
 ὄσ' ἀν' αἰσχρὰ πάθῃ, γίγνεσθαι ἀνδρῶν λιανὰ,
 ἀργαλέον γὰρ ὅπιθε μεταφρονόρ ἐστι δαΐζην
 ἀνδρὸς φόνγοντος δεινῶ ἐν πολέμῳ.
 αἰσχρὸς δ' ἐστὶ νέκυσ λιχθακείμενος ἐν λιονήσι
 νῶτορ ὅπιθ' αἰχμῆ δαρὸς ἐλυλαμένος.
 ἀλλὰ τις σὺ διαβάς μινέτω ποσίμ ἀμφοτέροισι
 σπριχθεῖς ἐπὶ γῆς, χεῖλος ὀδῶσι δακνῶν
 μινύς τε λιμήνας τε λιάντω, λιὰ σέρνα ἢ ὄμυς
 ἀσπίδος σφρέις γαστρί λιανυψάμενος.
 διξίτορ ἢ δ' ἐν χειρὶ τινάσεται ὄβριμον ἔγχος,
 λιανέτω ἢ λόφορ δεινὸν ὑπὲρ κεφαλῆς.
 ἐρδῶν δ' ὄβριμα ὄργα διδασκείδω πολεμίφην,
 μινδ' ἐκτὸς βελῶν ἐσάτω ἀσπίδ' ἔχων.
 ἀλλὰ τις ἐγγύς ἰὼν, αὐτοχαιδῶν ἔγχρῃ μακρῶ
 ἢ ξίφει ὑτάζων δεινῶν ἀνδρῶν ἐλέτω·
 ἢ πόδα παρ' ποδὶ θεῖς, ἢ ἐπ' ἀσπίδος ἀσπίδ' ὄρείτας,
 ἐν ἢ λόφορ τε λόφῳ, λιὰ λιανέλιω λιανῆ,
 λιὰ σέρνον σέρνω πιπάλιμνος ἀνδρῶν μαχέδω,
 ἢ ξίφιος λιόπλιω, ἢ λόρῳ μακρὸν ἐλῶν.
 ὑμεῖς δ' ὦ γυμνῆτες ὑπ' ἀσπίδος ἀλλοθεν ἄλλος
 πῆσοσόντες, μεγάλοις βάλλετε χόρμασίοις,

Hastasq; leues contorque'te in hostes,
 Vestram prope armaturam permanentes
 Eiusdem.

Præclarum est, in prima acie si occidat
 Vir bonus, pro patria sua pugnans.
 At qui urbe sua pinguibusq; aruis relictis
 Mendicare cogitur, omnium est miserimus:
 Cum chara matre uagans, & sene parente,
 Cumq; paruulis filijs, & adolescentula uxore.
 Inuisus namq; erit ad quoscunq; peruenerit,
 Indigentia uictus & odiosa paupertate.
 Genus suum infamat, & formam decoram turpat,
 Omnis generis anxietas, & mala eum sequuntur.
 Tandem sic errantem hominem nulla (decori) cura
 Afficit, nec pudor ullus in posterum est ei.
 At nos animo forti pro terra hac pugnemus, & pro li:
 Moriamur, nequaquam uitæ parcentes. (beris)
 O iuuenes, arctè inuicem iuncti pugnate,
 Neq; turpis fuga, aut timoris initium facite.
 Sed magnum fortemq; concipite animo impetum:
 Nec pugnantes aduersus hostes uitæ rationē habete.
 Veteranis autem, quorū genua non amplius sunt agilia,
 Grandæuis relictis ne fugite.
 Turpe enim est, si in prima acie prostratus
 laceat ante iuuenes uir senior,
 Candidum iam habens caput, barbamq; canam,
 Animam efflans fortem in puluere,

ἄρρασι τε ξεστοῖσι ἀποντίζοντες ἐς αὐτῆς,
 ταῖσι πανοπλίαις πλησσομένησιν ἄμενοι,
 τῶ αὐτῶ.

τιθνάμενοι γὰρ ἑκατόν ἐπι προμάχοισι πεισόντα
 ἀνδρῶν ἀγαθῶν, πόρῃ ἢ πατέρῃσι μαρναμένονοι.
 ἔτι δὲ αὐτῶ προλιπόντα πόλιμ ἑαὶ πόνοας ἀγρῶς
 ἠΰωχ σῦναι, πᾶν τῶν ἐσθ' ἀνικρότατοιο
 πλαζόμενον σὺν μητρὶ φίλῃ ἢ πατρὶ γέροντι,
 πασιότι σὺν μικροῖς, ἑρριδίη τ' ἀλόχοιο.
 ἐχθρῶς μὲν γὰρ τοῖσι μετῴσεται ὅς ἑρρ ἱκνεται,
 χρῆσοσύνῃ τ' ἔκωρ ἑαὶ σὺν γόρῃ πονίη.
 αἰχμῶσ τε γόνος, ἑατὰ δὲ ἀγλαῶν εἶδος ἐλέγχῃ,
 πᾶσα δὲ ἀθυμία ἑαὶ ἑκατότος ἔπιεται.
 ἄθ' ὅτως ἀνδρῶς τοι ἀλωμόν ἑδεμί ὄρη
 γίγνεται, ὅτ' αἰδιῶς εἰς ὀπίσω τελέθει.
 θυμῷ γῆσ πῆρι τῆσδε μαχώμεθα, ἢ πῆρι παίδωρ
 θνήσκωμεν, ψυχῶν μηκέτι φειδόμενοι.
 ὦ νέοι, ἀλλὰ μάχεσθε πᾶρ ἀλλήλοισι μείοντες,
 μηδὲ φυγῆσ αἰσχροῖσ ἀρχίτε, μηδὲ φόβω.
 ἀλλὰ μέγαν ποιεῖτε ἢ ἀλκιμον σὺν φρεσὶ θυμῶν,
 μηδὲ φιλοψυχῆτ' ἀνδράσι μαρναόμενοι.
 τῶσ ἢ παλαιοτέρωσ, ὅμ ἑκέτι γῶνατ' ἑλαφρῶ,
 μὴ ἑατὰ λείποντες φόνγετε τῶσ γόρῶσ.
 αἰσχροῖν γὰρ ἀν τῶτο μετὰ προμάχοισι πεισόντασ
 ἑατὰ πῆρι νέωρ ἀνδρῶσ παλαιώτοροιο,
 ἢ δὲ λουπὸν ἔχοντα ἑατὰ, πολίον τε γόνωσ,
 θυμῶν ἀποπνείοντ' ἀλκιμον σὺν ἑοίωσ.

Cruenta charis manibus pudenda tegens,

Que oculis intuer et turpe et indignum est,

† Fortè pa- Et denudata corpora: † iuuenes autem prorsus decet,

rèthesi in-
cludenda
sunt *.

*Vt pubertatis flos sit eis pulcher *.*

Viris quidem mortalibus, et mulieribus visu amabilis

Est, niuus adhuc. strenuus aut, si in prima acie cecida

Sed progressus ad pugnam quæspiã mæcat utroque pede (rit.

Terre infixio, labia dentibus præmordens.

FINIS CARMINVM

Tyrtæi.

EX NAVMACHII SCRIPTIS
sententiæ.

Pulchrum sanè est, corpus castum habere, inta-
ctamque manere

Virginem, et puris semper cogitationibus delectari:

Nec onus circa laboriosa ilia gestantem,

Neque dolores trementem suspiriosos Lucinæ:

Sed permanere quasi reginam imbecillium mulierum,

Oculum animæ splendidum ad eam uitam erigendo,

In qua gloriose ueræque sunt nuptiæ, ubi commixta

Diuinis uerbis lumine plenas meditationes parit.

Quòd si te alienæ uitæ desiderium capit,

De ista quoque præsciens dicam, quò te oporteat cõficere

Nauigationem, ut aiunt, secundam animo leto.

Hic tibi sit maritus, quem parentes decreuerint:

Et si fuerit prudens, felicissima es: sin aliter

Virum

αἰματόγυτ' αἰδοῖα φίλαις οὐ χόρσιρ ἔχοντα,
 αἰσχρά τὰ γ' ὀφθαλμοῖς καὶ νεμεσῶν ἰδαῖν,
 καὶ χροα γυμνωθέντα, γέοισι ἢ πάντ' ἐπέοικον,
 ὄφρ' ἄρα τῆς ἕβης ἀγλαὸν αὐθὸς ἔχη.
 ἀνδράσι μὲν θνητοῖσιρ ἰδαῖν, ὄρατος ἢ γυνοῖσι
 ζωὸς ἐὼν, καλὸς δ' οὐ προμάχοισι πεισῶν.
 ἀλλὰ τις σὺ διαβάς μονέτω ποσίμ ἀμφοτέροισι
 φειχθεὶς ἐπὶ γῆς, χεῖλος ὀδῶσι διακῶν.

Τ Ε Λ Ο Σ Τ Ω Ν

Τυρῶνας.

Ε Κ Τ Ω Ν Ν Α Υ Μ Α

χίς, γνωμικά.

Κ αλὸν μὲν, δέμας ἀγνὸν ἔχειρ, ἀδμῆτά τε μέ-
 μνην
 παρθενικῶν, καθεροῖσι τ' αἰεὶ μελεδήμασι χαίρειν
 μήτε βαρυπλότων λαγόνων πέρι φόρτον ἄγχαν,
 μήτε πόνον τρομέσαν ἀγάφονοι εἰλειθῆης
 ἀλλ' ἦδαι βασιλείαν ἀφαιρῶν θηλυδράων,
 ψυχῆς ὄμμα φαινὸν ὑπὲρ βιότοιο χέσαν,
 οὔθα γάμοι λιδοὶ κῆ ἀληθείς, οὔθα μιγῆσαι
 θιασιόοις ἐπέοσι νοήματα φάει τήης.
 εἰ δέ σε καὶ ξυνοῖο πόθος βιότοιο λιχάνει,
 καὶ τῷτο προλαίς ὄρειν, πῶς χεῖ σε πόρῃσαι
 τὸν πλῆρ, ὡς φασιν, τὸν δούτορον σφρονι θυμῷ.
 ἔγω σοὶ πόσις ἔτος, ὅρ' αὐτὸν λέγωνσι τονῆς
 καὶ μὲν ἐν κινυῶς, σὺ μακαρῆτάτη· εἰ δέ λην ἀλλῶς

Notes du mont Royal

www.notesdumontroyal.com

Une ou plusieurs pages sont omises
ici volontairement.

SENTENTIAE.

334

Ex eodem.

*Ipse suo regno ditiorq; continet omnes,
Nec gerit imperium tantum ex mortalibus ullus.*

Eiusdem Solonis.

Omnibus atq; uiris mens est obscura deorum.

Eiusdem.

*Legibus his oro primùm rex Iuppiter adsit:
Fortunamq; serat scælix, nomenq; secundet.*

Apollo ad Solonem.

*Puppe gubernator media stans dirige cursus:
Subsidio multi uenient, ne differ, Athenis.*

Eiusdem Solonis.

*Grataq; sunt Veneris nobis, et dulcia Bacchi,
Queq; uiris Musæ munera leta ferunt.*

Eiusdem.

Dum propero ad senium, discere multa libet.

Finis Carminum Solonis.

E' TYRTÆO, CLAUD. MON-
fello interprete.

Non ego uel cursus, uel clare nomine lucte,
Commemorare uirum nec celebrare uelim:
Nec si corporeis Cyclopa uiribus æquet,
Et celerem currens anteuolet boream:
Nec si Tithono fuerit formosior ipso,
Sitq; Mida longè ditior, aut Cmyra:
Nec si uel Pelope audaci mage regius esset,
Linguaq; Adrastæo plena lepore fluat:

Nec

Nec si laus omnis foret huic, nisi bellica uirtus:

In bello quoniam strenuus esse nequit,

Si non sustineat cædem spectare cruentam,

Conferat & denso primus in hoste manum.

Illam quidem uirtus, atq; optima premia ferri

A iuvene ingenti nec sine laude solent.

Spes & fida salus populi est totius & urbis,

Qui primos inter continua arma gerit:

Nec fugere omnino didicit, nec uertere terga,

Audaci est animo: cuncta pericla subit.

Hortaturq; mori socium, & discrimina ferre,

Ille uir in bello strenuus unus erit.

Iamq; hostile premens magna ui contudit agmen,

Rexit & arbitrio nobile Martis opus:

Ac tandem occubuit confossus in ordine primo,

Nobilitans patriam, nobilitansq; patrem,

Postquam ictus crebros dissecto umbone recepit,

Vndiq; uulneribus saucia membra gerens.

Illum omnes pariter deflent iuuenesq; senesq;

Et summa exequias urbs pietate facit.

Multus honos tumulo, natisq; rependitur eius,

Et soboli illorum, quæ genus inde trahet.

Non decus illius, celebris nec fama peribit:

Immortalis enim est, sit licet in tumulo,

Quisquis in arma ruens, nec sæuo à Marte recedens,

Pro patria & natis fortiter occiderit:

Si uerò incolumis mortem uitarit acerbam,

Retuleritq;

Rettuleritq; sua parta trophæa manu,
 Illum omnes pariter decorant iuuenesq; senesq;
 Et bona percipiens plurima letus obit:
 Affectus senio toti gratissimus urbi est,
 Prorsus & hunc ipsum ledere quisq; cauet.
 Turba senum iuuenumq; loci concedit honorem,
 Nullus & æqualis se equiparare uelit.
 Ergo aliquis tantæ uirtutis tangere culmen
 Conetur, toto pectore bella petens.

Eiusdem, uel Callini.

O iuuenes, quid uult sibi tanta ignauia? ubinam
 Sunt animi? num de finitimis rubor est
 Segnitiam ob uestram? secura pace potiri
 Creditis: at bello patria tota tremit.
 Quilibet audacter mauortia surgat ad arma:
 Atq; aliquis moriens ultima tela uibret.
 Pro patria pulchrum est, natisq; & coniuge chara
 Pugnare, & ualida bella cicre manu.
 Mors aderit, cum fata uolent. iam quis mihi rectâ
 Prodeat in pugnam, cum citò cœpta fuit,
 Tollens terribili gladium uirtute, tegensq;
 Fortia prægrandi pectora sub clypeo?
 Effugere haud ulli mortem conceditur, etsi
 A superis ortum duceret ipse suum.
 Sæpe quis à bello, telisq; reuersus, & hoste,
 Repperit in proprijs ædibus exitium:
 Nec tamen hic gratus populo est, nec amabilis ulli:

Illum

Illam autem deflet cum iuniore senex.
 Quippe sui desiderium post fata relinquit
 Fortis, at in uita est semideo similis.
 Conspicitur siquidem ueluti fortissima turris:
 Nam quae multi agerent, omnia solus agit.
 Eiusdem.

Alcide sedentim genus insuperabile, forti
 Est animo: nondum flexa Iouis facies.
 Vos ne turba uirum, densus ne terreat hostis:
 Omnis in aduersos obuia tela gerat.
 Inuisamq; adeo statuens abrumpere uitam,
 Praecipiti cursu malit obire semel.
 Nostis enim quam sint horrentia praelia Martis,
 Nostis et armigerae quanta sit ira deae.
 Terga cecidistis partim, partimq; fugati
 Estis, et experti scitis utrumq; satis:
 Qui perstant simul, et primi certamina tentant,
 Audentes animo cominus arma sequi,
 Perpauci moriuntur, et à tergo agmina seruant:
 Ast hominis timidi gloria tota perit.
 Vix mala quis uerbis perstringere singula possit,
 Quae uir, qui in bello turpia gessit, habet:
 Nempe ingens ignominia est, fugitare parantis
 Lethali gladio terga secare uiri:
 Turpe et puluerea stratum tellure cadauer,
 Dorsa gerens crebris saucia uulneribus.
 Progrediens aliquis maneat pede firmus utroq;

In terra, stricto dente labella premens:
 Et latum obijciens clypeum protendat ad ictus,
 Qui femora atq; humeros, pectus & omne tegat:
 Atq; manu dextra robustam torqueat hastam,
 Et summo pendens uertice crista tremat.
 Fortiter arma mouens, bellandi exerceat artem:
 Nec procul à telis perstet habens clypeum.
 Congrediens aliquis gladium uibrando, uel hastam,
 In pugnam, socium cominus accipiat.
 Cum pedibusq; pedes, cum scutis scuta coaptans,
 Cum crista cristam, cum galea galeam:
 Et pectus iungens cum pectore, pugnet in hostem,
 Siue tenens hastam, siue tenens gladium.
 At uos, qui leuibus nudi trepidatis in armis,
 Grandia præualida mittite saxa manu:
 Atq; hostes contra teretes torquete sagittas:
 Nec quis ab armatis ausit abesse uiris.

Eiusdem.

Gloria magna uiri est, qui primas ante phalanges
 Occubuit, patriæ nomine bella gerens.
 At miserum est, aliquis patria cum pulsus & agris,
 Mendicans uictum quærit ubiq; suum,
 Et chara cum matre, sene & genitore uagatur,
 Vxorem iuuenem & pignora parua trahens.
 Namq; odiosus erit, quamcunq; migrarit in urbem,
 Ut qui pauperiem pergraue gestet onus.
 Et genus infamat, & formæ turpat honorem:

Deniq;

Deniq; et anxietas et dolor omnis adest.
 Atq; uiri tandem per tot discrimina tracti
 Quis pudor? aut que animum tangere cura potest?
 His nos pro patria, et natis moriamur in armis,
 Nec uitam metuat perdere quisq; suam.
 O' iuuenes propè conferti Mauortis obite
 Prælia, nec turpi uertite terga metu:
 Audaces quim este animis, et pectore forti,
 Inter pugnandum nec sit obire graue.
 At queis iam nec membra uigent, et quassa pedum nis,
 In bello pudeat deseruisse senes.
 Infame hoc et turpe nimis, iuuenunt ante cateruas,
 In primis senior si cadat agminibus:
 Canos iamq; gerens barba, capitisq; capillos,
 Exhalans animam pulucream per humum:
 Atq; tenens manibus resperfa cruore pudenda,
 Cernenda iratis non nisi luminibus:
 Omnia persimilis iuueni, conamine magno
 Ut pubertatis flos sibi detur, agit.
 Ille oculis hominum gratus, dum uiuit, habetur:
 Strenuus at primis casus in agminibus.
 Progrediens aliquis maneat pede firmus utroq;
 In terra, stricto dente labella premens.
 E' NAVMACHIO, SIM. VAL-
 lamberto interprete.

EXpertem ueneris satius mansisse, pudore
 Indomito, et puris meditari gaudia curis:

Atq;

Notes du mont Royal

www.notesdumontroyal.com

Une ou plusieurs pages sont omises
ici volontairement.

Eiusdem.

*Homo cum sis, nihil afferere stabile:**Nec ubi uideris hominem, certa**Spacia etatis promitte, ctenim**Musca uolucris res in morem**Inconstantia rotat humanas.*

Eiusdem.

Nec ullus expers criminis, nec mortis est.

Eiusdem.

Vt arma fugias, fata non fugies tamen.

Eiusdem.

*De luce casis cor memoriam non supra**Vnum tenebit, si cor habeamus, diem.*

F I N I S.

BASILEAE, EX OFFICINA

OPORINIANA, ANNO SALVTIS

humane M. D. LXXVI. Mense*Martio.*